

BOOK RECEIVED

Martin Eisentraut: Das Gaumenfaltenmuster der Säugetiere und seine Bedeutung für Stammgeschichtliche und taxonomische Untersuchungen. Bonner Zoologische Monographien 8: 1—214, Bonn, 1976.

Fałdy podniebienne (*rugae palatinae*) są pierwotną cechą ssaków. Występują już u *Monotremata*, pojawiają się w bardzo wczesnych stadiach rozwoju zarodkowego ssaków. Fałdy podniebienne wykształciły się prawdopodobnie równolegle z przejściem od homodontycznego uzębienia gadów do heterodontycznego uzębienia ssaków, jako przystosowanie ułatwiające przetykanie porcji pokarmu. Układ tych fałd wykazuje małą zmienność i dlatego może mieć istotne znaczenie w badaniach taksonomicznych i ewolucyjnych.

Autor zbadał i szczegółowo opisał układ fałd podniebiennych u ponad 530 gatunków, należących do 117 rodzin i wszystkich rzędów ssaków. Podsumowanie tych spostrzeżeń w końcu książki pozwoliło mu na wyróżnienie dwu zasadniczych typów układu fałd podniebiennych: (1) typ pierwotny, około 8 fałd, występuje u *Monotremata*, *Marsupialia*, *Insectivora*, *Tupaiformes*, *Chiroptera*, *Dermoptera*, *Edentata*, *Pholidota*, *Rodentia* i *Carnivora*, (2) Typ progresywny (Staffeltyp) wyróżnia się znacznie większą liczbą fałd i charakteryzuje pozostałe rzędy ssaków.

W oparciu o te badania autor sugeruje istnienie związków filogenetycznych między poszczególnymi rzędami ssaków. Formy o pierwotnym typie budowy *rugae palatinae* pochodzą wprost od *Protoinsectivora*. Typ progresywny charakteryzuje formy wywodzące się od *Condylarthra*, które wydzieliły się z *Protoinsectivora* w późnej kredzie.

Monografia jest niewątpliwie cennym źródłem informacji o wzorcu *rugae palatinae* u ssaków, opartym głównie na oryginalnych badaniach autora.

Z. P.